

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

8, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR :

CONTRACTUL DE CONT CURENT, (urmare) de d-l V. Dimitriu.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

Curtea de apel din Galați, s. II: *Monahim Edelstein cu Ruxandra M. Constantinescu* cu o *Observație* de d-l D. Alexandresco.

Tribunalul jud. Mehedinți s., I: *Nicolae Avramovici tulore, P. N. Avramovici și Ion N. Avramovici* cu Gh. G. Cârjeu.

Resumat de jurisprudență străină: *Curtea de apel din Aix.*

CONTRACTUL DE CONT CURENT

(Urmare) (*)

§ 3

Natura juridică

După părerea generală a autorilor, contractul de cont curent nu e eminentamente comercial; căci, se ține, că legiuitorul însuși, prin art. 6 C. com. declară că contul curent nu e considerat ca un act de comerț cu privire la necomercianți, afară numai dacă nu are o cauză comercială; acest contract prin urmare față de necomercianți își imprimă caracterul comercialității după natura afacerii, ce a provocat creațiunea lui; el este un act comercial prin «teoria accesoriului». — Așa dar în principiu nu se poate tăgădui, că un contract de cont curent poate fi sau act comercial sau act civil; în practică însă, se pretinde, că foarte rare ori se poate întîlni un atare contract, care să nu fie comercial; și iată cum se raționează pentru a se ajunge la această soluțiune: Într'un contract de cont curent cauza consistă din seria rimeselor reciproce, ce părțile și le fac, aceste rimese determinind raporturi continue și variate, între corentiști, ele ușor pot fi considerate ca alcătuint un exercițiu comercial; dar în acest caz însuși aspectul contractului se influențează, transformându-l într'un contract comercial; ast-fel în cât rare-ori se va putea realiza un contract de cont curent civil.

Mai toată doctrina caracteriza în acest mod comercialitatea contractului de cont curent, când apără studiul special al d-lui Torquato Giannini asupra unei noii interpretări a art. 6 C. com. (Diritto commerciale, fasc. IV, anul 1891). În acest studiu autorul pleacă de la observațiunea, că art. 6 e o excepție la art. 3, în care se face de legiuitor enumerarea actelor comerciale obiective; și anume că de și unele acte prin natura sa obiectul lor ar trebui să fie considerate ca acte comerciale, totuși față de anumite persoane, ele perd caracterul comercialității, dacă nu sunt încheiate pentru o cauză comercială; prin urmare actele, de care se ocupă legiuitorul în art. 6 neapărat trebuie să facă parte dintre acele prevădute de art. 3, căci alt-fel n'ar fi necesară crearea excepțiunei. — Dar în art. 6 legiuitorul se ocupă de contul curent, despre care nu se face absolut nici o mențiune în art. 3, e natural deci a ne întreba, ce este acest act, care fiind prin natura lui comercial, nu-și păstrează acest caracter față de necomercianți. de cât dacă are o cauză comercială? Poate fi vorba de contractul de cont curent propriu zis, sau numai de vre-o operațiune de bancă în cont curent, pe care practica comercială și chiar doctrina la epoca elaborării codicelui comercial al Italiei obicinuia încă a le confunda, dându-le chiar aceeași denumire?

Pentru elucidarea dificultății d. Giannini se servește de un argument istoric, și anume: În proiectul subcomisiunei întocmite pentru elaborarea legiuirii comerciale, din Italia, cu privire la enumerarea actelor comerciale, art. 3 al. 19 suna ast-fel: «Contul curent și în general contractele și obligațiunile comercianților, dacă din act nu rezultă că nu au o cauză comercială». Comisiunea propuse de a se despărți acest aliniat în două părți, lăsând în al. 19 numai contul curent, care fu deci considerat ca act comercial. În urmă însă nu numai că se reuni ambele părți într'un singur aliniat, dar se adăogi și cecul, despre care se ține: «Asupra lui (cecului) și a contului cu-

rent, a contractelor și a obligațiilor unui comerciant trebuie să se întindă presumpția comercialității». În fine Mancini pentru prima oară formulă dispoziția, că contul curent și cecul nu sunt acte de comerț față cu necomercianții, dacă n'au cauză comercială. Inșă din expunerea de motive către Senat, se vede, că contul curent de care se ocupă, este acel declarat act comercial obiectiv prin art. 3 No. 10 și No. 22, adică contul curent rezultat din operațiunile de bancă și din depozite pentru comerț. Cu alte cuvinte Senatul la votarea dispozițiunei, ce a devenit art. 6, a avut în vedere contul curent, ce se stabilește între un bancher și un necomerciant, căruia i se deschide un credit în cont curent; sau contul curent dintre un necomerciant și un bancher, căruia necomerciantul îi face depozite iregulare; iar pentru sumele, de care succesiv deponentele va dispune, se va face mențiuni în cont curent. Inșă ambele aceste două ipoteze considerate de legiuitor și regulamentate de art. 6, nu se referă la contractul de cont curent propriu zis; căci acesta în primul loc, nu poate fi cuprins între operațiunile de bancă, de oare-ce el poate fi utilizat nu numai pentru regularea raporturilor, ce isvorăsc exclusiv din atari stabilimente, dar și pentru regularea raporturilor produse din exploatarea or căruia fond comercial sau industrial; și în al doilea loc, contractul de cont curent nu poate face parte din depozitele pentru cauze comerciale, căci primitorul rimeselor nu se face depositarul acestora, ci el devine absolutul lor proprietar. Recunoscându-se prin urmare că art. 3 nu cuprinde printre actele de comerț enumerate și contractul de cont curent, d-l Giannini își pune a doua cestiune: «Față de tăcerea legii acest contract trebuie să nu considerat ca act de comerț?»

Pentru rezolvirea acestei a doua cestiuni, autorul observă, că contractul de cont curent a izvorât din necesitățile comerțului fără a fi regulamentat de codicele civil; de aceea el nici n'a putut fi cunoscut de Romani și nici nu poate avea vre-o afinitate cu contractul literar al acestora; din contră el își trage viața din credit, adică din chiar sufletul comerțului, și ca atare prin firea lucrurilor, răspundând la o necesitate comercială, natura acestui contract este de a fi comercial; pentru aceasta și introducerea lui în familia contractelor și legiferarea lui s'a făcut de legiuitorul comercial, întocmai ca și pentru or ce alt act comercial; iar art. 370 C. com. dice formal, că acest contract produce pentru sumele operate în cont dobânzi în debitul primitivului. Aceste dobânzi sunt cele comerciale, de nu s'a stipulat alt-fel. Prin urmare contractul de cont curent în esența lui aparține contractelor comerciale; și cu toate acestea le-

giuitorul nu-l prevede printre actele comerciale obiective; în lipsă de o atare dispozițiune contractul de cont curent nu poate face parte din aceste acte comerciale. — Această riguroasă consecință natural va putea fi îndulcită, dacă ne călăuzim de norma că lista actelor comerciale prevădute de legiuitor e numai enunciativă; dar și în acest cas rezolvirea cestiunei va fi îndulțată suveranii aprecieri a judecătorilor de fond, care vor decide după cum vor găsi întemeiată analogia între acest act și acele pe care legea le consideră ca fapte de comerț. — De dorit ar fi, dice d-l Giannini, ca prin efectul acestor decisiuni să fie silit legiuitorul cu o di mai înainte, ca prin o dispozițiune expresă, cum a făcut pentru cambii, să deschidă și acestui contract, calea introducerii lui în sinul actelor comerciale obiective. — Până atunci, inșă, după d-l Giannini, contractul de cont curent va fi pururea un contract comercial, de intervine între comercianți sau un comerciant și un necomerciant; și va fi iarăși pururea un contract civil, când va interveni între necomercianți.

Mai toți autorii nooi, ce au tratat materia acestui contract după studiul de mai sus, recunosc în parte sau în totul, că nici art. 3, nici art. 6 nu se referă la contractul de cont curent. Dar divergențele apar cu privire la consecințele, ce se nasc din acest fapt. D-l Marghieri (op. cit., No. 2379, not. 19) dice, că ar aproba nu numai întreaga interpretare, dar chiar și consecințele relevate de d-l Giannini, dacă nu s'ar opune două considerațiuni, ce i se par irefutabile, și anume: 1° că din moment ce contractul de cont curent prin esența lui e comercial, trebuie să se afirme ori că nu poate exista între necomercianți, ori de există, trebuie să aibă caracterul comercial, cu toate că nu e prevădut de art. 3; ceea ce nu o afirmă nici autorul citat; și 2° că autoritățile judecătorești față cu textul legii nu se vor îndupleca a urma interpretarea propusă căci lucrările pregătitoare nu pot avea atâta tărie, în cât să le determine a admite că legiuitorul a întrebuițat neexact expresiunea de cont curent; de oare ce nu era vorba de contractul de cont curent ci de contractul de deschidere de credit în cont curent și de contractul de deposit iregular în cont curent.

Noi, de-și recunoaștem că art. 3 nu cuprinde vre-o dispoziție relativă la contractul de cont curent, și de și admitem de asemenea că art. 6 nu se poate referi la acest contract, cu toate acestea nu credem, că a doua considerațiune invocată de d-l Marghieri poate fi atât de decisivă în cauză, după cum o afirmă; căci nu trebuie a se uita, că pe timpul, când se elabora proiectul

pentru noua legiuire a Italiei, practica comercială, și chiar doctrina, nu erau încă fixate asupra conceptului contractului de cont curent, așa precum a fost în urmă caracterizat; și de aceea era adesea confundat ori cu diverse contracte, ori cu diferite stări de fapt; în cât din acest punct de vedere față cu art. 6, cesiunea nu se pune sub forma unei imputări, ce s'ar aduce legiuitorului pentru o expresiune neexactă, ce a întrebuițat; ci din contra, recunoscându-se, că această expresiune era susceptibilă de mai multe înțelesuri, se caută a se cerceta prin o legală interpretare, la ce contracte sau fapte s'a putut referi legiuitorul, când a transcris acea dispozițiune; urmând pe această cale lucrările pregătitoare nu ne dau de sigur în tot-de-auna soluțiunea adevărată, dar cele de mai multe ori sunt un călăuz sigur pentru a o putea găsi; și când, ca în specie, explicațiunile raportorului legii n'au provocat nici o discuțiune, când în fapt expresiunile de «cont curent» se întrebuițau pe piețele comerciale pentru a exprima raporturile născute din contractele de deschidere de credit în cont curent și cele de deposite iregulare în cont curent, nu pare de loc bizară interpretarea dată art. 6, în sensul că acest articol nu se referă la contractul de cont curent; și această interpretare ni se pare cu atât mai rațională, cu cât însuși legiuitorul în menționatul articol al legiurei italiene nu se servește de expresiunea adevărată «Contractul de cont curent», cum o face în Titlul XI, ci din contra utilizează expresiunea de «cont curent», care în generalitatea casurilor reprezintă operațiuni de contabilitate, dar care înlocuște une ori și denumirea contractelor, ce sunt însoțite de acele operațiuni speciale.

Dacă însă nu admitem această considerațiune invocată de d-l Margheri, nu împărtășim nici prima sa considerațiune precum nici conclusiunile la care ajunge d-l Giannini și iată pentru ce:

Diversele ipoteze, ce se pot imagina cu privire la contractul de cont curent se pot grupa în trei deosebite formule. 1° Ori acest contract e de natură *pur civilă*; și în atare cas este indiferent între cine a intervenit raportul juridic, căci fie subiectele contractului comercianți sau nu, natura lui nu se poate schimba; el va fi în tot-de-auna un contract civil. Dar această ipoteză e neadmisibilă, căci însăși legiferarea acestui contract nu s'a făcut de legiuitorul civil, ci de cel comercial; și ar fi cu totul irațional ca un contract, ce e menit a fi numai civil, să fie regulamentat în Codul comercial. 2° Ori contractul de cont curent este declarat de instanțele judecătorești ca act comercial în virtutea normei, că lista actelor comerciale e numai demonstrativă;

și în acest cas, contractul de cont curent, recunoscut de act comercial, va fi un act comercial obiectiv, și ca atare el dobîndește caracterul comercialității independent de subiectele, între care intervine; căci, după cum am văzut, legiuitorul a fost nevoit a crea excepțiuni, atunci când a voit ca această comercialitate a actelor comerciale obiective să nu se aplice în certe circumstanțe. În acest cas prin urmare nefiind creată, de legiuitor nici o excepțiune, pentru bunul motiv, că nu s'a ocupat de contractul de cont curent, nici în art. 3 și nici prin urmare în art. 6, acest contract va fi tot-de-auna comercial. 3° Ori în fine contractului de cont curent nu i se atribuie o natură pur civilă, dar i se și refuză de instanțele judecătorești asimilarea lui cu vre un act considerat de lege ca fapt de comerț. Această ipotesă se poate subdivide în trei casuri deosebite: a) Contractul de cont curent intervine între comercianți; actul juridic va fi un act comercial subiectiv, care e regulamentat de art. 4; presupțiunea comercialității își va găsi aplicațiunea în tot-de-auna, dacă contrarul nu va rezulta din însuși contractul de cont curent. Din acest punct de vedere se explică pentru ce d-l Giannini nu e întemeiat, când susține, că dacă contractul de cont curent a intervenit între doi comercianți, el trebuie să fie tot-de-auna comercial. În adevăr: presupțiunea art. 4 este numai «*juris tantum*», mărginindu-se cercul probelor, ce se pot admistra ca dovada contrarie, la natura civilă a actului său la conținutul lui, din care să rezulte, că actul e civil; deci această presupțiune poate fi răsturnată în mod excepțional prin stipulațiunile exprese din actul juridic; prin urmare vom putea avea un contract de cont curent de natură civilă, de și încheiat între comercianți. b) Contractul de cont curent poate interveni între un comerciant și un necomerciant, când ca act comercial mixt va fi comercial pentru comerciant și civil pentru necomerciant, dar conform art. 54 și 893 Cod civ. și pentru unul și pentru altul actul va fi guvernat de regimul dreptului comercial cu particularitățile prevădute de dispozițiunile speciale ale legii; c) În fine contractul de cont curent poate interveni între doi necomercianți; în această din urmă situație trebuie să facem o distincție: ori contractul se încheie independent de or ce alt raport juridic anterior; ori din contra contractul de cont curent intervine ca un factor, ca o garanție sau ca un instrument al unui alt fapt anterior; în prima fază contractul va fi pururea de natură civilă; în cea de a doua va fi civil sau comercial, după cum faptul juridic anterior va fi civil sau comercial; cu alte cuvinte contractul de cont curent inter-

venit între doi necomercianți poate fi comercial prin «teoria accesoriului», în cas când se încheie în scop de a garanta, a ajuta sau a realiza un alt raport juridic cu caracter comercial. În definitiv dar pe de o parte contractul de cont curent poate interveni între necomercianți, fără ca el să fie neapărat comercial, și aceasta exclude soluțiunea propusă de d-l Marghieri; iar pe de altă parte poate interveni între comercianți, fără ca absolut în tot-dea-una să fie comercial, ceea ce exclude soluțiunea d-lui Giannini.

Considerat din acest punct de vedere contractul de cont curent, nu putem concepe, pentru ce unii autorii, consideră ca o adevărată dificultate faptul, când într'un asemenea contract, dar cu caracter civil, parte din rimesele corentiștilor ar fi de natură comercială; precum de asemenea nu putem împărtăși nici părerea d-lui Vivante, care crede, că schimbându-se treptat în cursul vieții cauza contractului, se poate să i se imprime un nou caracter diferit de cel primitiv; ba încă d-l Vivante mai adaugă tot o dată, că pentru a se recunoaște, că o atare schimbare s'a operat, nu trebuie a se urmări scopul rimeselor în particular, ci rolul pe care trebuie să 'l îndeplinească contractul considerat în unitatea sa juridică potrivit intențiunei părților (op. cit., No. 1194). Motivele care ne decid a nu admite aceste soluțiuni, sunt următoarele: Pentru noi caracterul de civil sau comercial al contractului de cont curent se determină definitiv sau după presumpțiunea art. 4, sau după norma stabilită de art. 54 sau în fine după teoria accesoriului; dar această caracterizare are loc în momentul încheerii contractului, când se și ia în considerare subiectele juridice, pentru a se putea ști, de sunt doi comercianți, ori un comerciant și un necomerciant, sau doi necomercianți, care încheie contractul pentru a garanta, ajuta sau realiza un alt raport juridic anterior de natură comercială. Dar din momentul în care s'a caracterizat acest contract, ce avem a ne ocupa de natura rimeselor, ce se vor face în urmă de părți? Acestea n'au fost luate în considerare, când cercetăm natura civilă sau comercială a contractului; cum ar putea avea ele oare o influență asupra soartei lui viitoare? Comercialitatea contractului intervenit între necomercianți nu se dobândește de cât dacă contractul e alipit sau atârnat de un alt act comercial; și or care ar fi natura rimeselor, contractul de cont curent va fi pururea civil, dacă el se încheie de necomercianți și independent de vre un alt raport juridic comercial; căci, în afară de considerațiunile precedente, rimesele prin înscrisura lor în cont dispar, ca atari, din viața contractului de cont curent, și ori care ar fi fost natura lor anterioară se trans-

formă în articole de debit și credit, ce nu pot fi nici civile nici comerciale. Părerea contrarie nu se poate susține de cât sau negându-se, că momentul caracterisării contractului e acel al formării lui, ceea ce nu se poate contesta; sau cel puțin, că această caracterizare nu e definitivă, ci supusă la diversele fluctuațiuni, prin care va trece contractul; însă în acest din urmă cas pentru a fi logici, trebuie să se recunoască, că preschimbarea caracterului contractului se poate opera în or ce ipoteză, dacă se va schimba cauza primitivă, care l'a caracterizat: și atunci dacă doi comercianți vor fi încheiat un contract de cont curent, care pe baza art. 4 trebuie caracterizat de comercial; și dacă înainte de încetarea lui, ambele părți contractante vor pune capăt exercițiului comerțului lor, ar urma ca atare contract, care a operat pururea ca comercial, să se transforme de o dată în civil, poate tocmai în momentul lichidării lui! Absurditatea la care ajungem, ne indică falșitatea premisei, de la care pornim.

Pentru a rezuma cele observate cu privire la natura juridică a contractului de cont curent, conchidem că, de și acest contract, ca unul, ce are drept bază creditul, prin esența lui ar trebui să facă parte din actele comerciale obiective, totuși față de tăcerea legii, va fi cărmuit de normele statornicite pentru or ce contract, care nici nu e de natură pur civilă, nici nu e considerat ca fapt de comerț prin declarațiunea legiuitorului.

Cestiunea își are importanța ei atât din punctul de vedere al competenței, căci s'ar putea utiliza une-ori, fie excepțiunea necompetenței, — «ratione materiae», fie necompetența «ratione loci»; cât și cu privire la probe, dacă trebuie a se aplica regulile de drept civil sau acele ale legii, — comerciale; precum și cu privire la prescripțiune, dacă prescripțiunea cea mai lungă va fi de 30 ani sau numai de 10 ani; și chiar cu privire la materia falimentului, dacă saldul datorit poate pune în mișcare declarațiunea falimentului, sau el ca o dator'e civilă nu întrunește elementul necesar pentru a provoca o stare de faliment; precum în fine cestiunea poate să-și aibă importanța sa spre a se decide dacă corentistul a dobândit sau nu, însăși calitatea de comerciant și ca atare să poată fi declarat sau nu falit.

(Va urma)

V. Dimitriu

Profesor la Universitatea din Iași

A apărut o broșură în 22 pagini, în Tipografia G. A. Lăzăreanu, București, «**Un Dobrogean de baștină despre Dobrogea**» de *Constantin D. Benderly*, din Constanța.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, Secția II

Audiența de la 1 Aprilie 1903

Președenția d-lui ELEF. G. ECONOMU, Președinte

Monachin Edelstein cu Ruxandra M. Constantinescu

Decizia civilă No. 58

Imobil dotal. — Clausa de înstrăinare. — Dacă implică facultatea de a-l ipoteca. — (Art. 1248, 1252, 1769 C. civ.)

De câte ori contractul matrimonial permite înstrăinarea fondului dotal, soții sunt în drept a-l ipoteca, fiind-că după art. 1769 C. civ., acei cari au capacitatea de a înstrăina un imobil pot să-l și ipotেকে.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Monachin Edelstein în contra sentinței tribunalului Tutova No. 88 din 1903 ;

Având în vedere, că prin această sentință, s'a admis contestația făcută de Ruxandra M. Constantinescu disă și Constantiniu și s'a anulat urmărirea exercitată de apelant în calitate de creditor ipotekar, asupra unui imobil dotal al contestatoarei ;

Având în vedere că faptele în acest proces sunt : prin contractul dotal autentificat de tribunalul Tutova la No. 1632 și transcris sub No. 112 din 1888, Ruxandra născută Gheorghiu, la căsătoria ei cu M. Constantinescu, este înzestrată de către mama ei, între altele cu un imobil din Bârlad, având viitorul ginere dreptul de a înstreina acest imobil în unire cu soția, și prețul să fie primit de bărbat, fără a fi nevoie de a da vre-o garanție ;

Acest imobil este ipotecat de ambii soți, prin actul de ipotecă înscris sub No. 58 din 5 Martie 1899, pentru garantarea împrumutului contractat de femeie cu autorizația soțului și personal de la Monachin Edelstein, în sumă de 2000 lei, cu procente de 12½ pe an. Prin acest act se prevede clauza că, dacă debitoarea nu va plăti procentele saū capitalul la termenele stipulate, obligația ipotecară se va investi cu titlu executoriu, fără a mai fi nevoie de somațiune saū judecată. Debitoarea nu plătește procentele la termen, creditorul investește obligația cu formula executorie și pune în urmărire imobilul ipotecat. În contra acestei urmăriri, debitoarea face contestație, invocând între altele, și motivul admis de tribunal, asupra căruia s'a ivit astă-dzi divergență : acela că prin contractul dotal nefiind prevădut de cât dreptul de a înstreina imobilul, el nu putea fi ipotecat în timpul căsătoriei ;

Considerând că, după art. 1769 din Codul civil, cine are capacitatea de a înstreina un imobil, poate a-l și ipoteca,

Considerând că, după art. 1248 acelaș Cod, de si imobilul dotal este declarat inalienabil în principiu, însă legea prevede anume excepții la această regulă ; între aceste excepții este și cazul prevădut de art. 1252, după care imobilul dotal poate fi înstreinat, când acest lucru este permis prin contractul de căsătorie ;

Considerând că, de și prin acest articol 1252, se vorbește numai de înstreinare, însă dreptul de a ipoteca, după cum se prevede la art. 1769 mai sus menționat, fiind cuprins în acel de înstrăinare, nu mai este necesariu nici în lege nici în convenția părților de a stipula pe lângă dreptul de înstreinare și pe acel de ipotecare, pentru ca acest din urmă drept să aibă existență ;

Că de și art. 1248 vorbește și despre dreptul de a înstreina și despre dreptul de a ipoteca, pârându-se ast-fel că ar vroi să înțeleagă că sunt două drepturi deosebite, însă acest text conține un pleonasm, fiind că independent de copriinderea art. 1769 Codul civil ipoteca este un desmembrămēt al proprietății ; prin urmare, pe baza principiului că cine poate mai mult, poate și mai puțin, cel ce are dreptul de a dispune de întreaga proprietate poate dispune și nu mai de parte din acest drept ;

Considerând încă că, de și prin art. 1250 și următorii din Codul civil, care se ocupă despre casurile în care este permisă înstreinarea imobilelor dotale, se vorbește

nunai despre dreptul de înstreinare, fără a se vorbi de acel de ipotecare, după cum se face la art. 1248, de aci nu rezultă că aceste din urmă texte de lege ar esclude dreptul de ipotecă ; de oare-ce neprevăderea în ele a dreptului de a ipoteca se explică prin aceea că legiuitorul a voit să evite o repetire inutilă a unui cuvint cuprins deja în textul enunțat ;

Considerând, afară de aceasta, că regula generală basată pe interesul social este ca toate imobilele să fie în comerț. La această regulă este admisă de legiuitor excepția inalienabilității în favoarea conservării averilor dotale, dar această excepție nu poate fi întinsă de cât la casurile anume prevădute de lege ; prin urmare, când legea dice că imobilele dotale se pot înstreina, dacă lucrul este permis prin contractul de căsătorie, se înțelege că acest drept de înstreinare este acel prevădut de art. 1769, care conține într'însul și pe acel de ipotecare ;

Considerând, în fine, că numai o asemenea interpretare poate pune la adăpost pe terții de ori-ce fraudă între soți ;

Că ast-fel fiind, imobilul dotal al contestatoarei bine se urmarește de creditorul ipotekar ;

Că dar din acest punct de vedere cată a se respinge contestația, fără a se mai discuta motivul invocat de apelant, acela că prin contractul dotal bărbatul ar fi devenit proprietarul imobilului dotal, motiv care, de altmintearea, este nefondat, fiind-că femeia este înzestrată, deci dēnsa este proprietara imobilului dotal. Cât despre chestia ridicată din oficiu, aceea dacă femeia, în timpul căsătoriei, are exercițiul acțiunii relativ la imobilul dotal, contestațiunea a dovedit că este separată de bunuri, deci are exercițiul acestei acțiuni, conform art. 1265 din Codul civil ;

Pentru aceste motive, în majoritate, admite apelul.

(ss) E. G. Economu, Al. Alessiu, V. Tătaru.

Opiniune

Suntem de opinie a se respinge apelul pentru următoarele considerațiuni :

Având în vedere că soții Constantinescu au stipulat prin contractul lor de căsătorie ca imobilul ce soția a adus ca dotă să se poată înstreina, fără însă a adăoga că se va putea și ipoteca ;

Având în vedere că, în cursul căsătoriei, soții au ipotecat imobilul dotal, și astă-zi soția separată de patrimoniul, cere nulitatea acestei ipoteci, pentru motiv că s'a depășit marginele contractului de căsătorie, care permitea numai înstrăinarea iar nu și ipotecarea ;

Având în vedere că, în specie, cesțiunea de rezolvat în drept este : dacă clauza de înstrăinare stipulată de soți în contractul de căsătorie cuprinde și dreptul de ipotecare, saū trebuia o clausă expresă pentru acest din urmă drept ;

Având în vedere că art. 1248 Codul civil, stabilind principiul inalienabilității averii dotale imobiliare, spune, că în timpul căsătoriei, imobilul dotal nu se poate nici înstrăina nici ipoteca, afară de excepțiunile puse în art. 1249 până la 1254 ; deci de aici se poate vedea că legiuitorul a înțeles să deosibească înstrăinarea de ipotecare, adică dreptul de înstrăinare să nu cuprindă și pe acel de ipotecare, fie pentru că ipotecarea ducēnd, în majoritatea casurilor, la o expropriere forțată, așa că imobilul s'ar vinde cu un preț mult mai mic, iar cheltuelile ar fi mari, fie pentru că a cređut că soții mai cu ușurință ar aluneca la o ipotecare, avēnd iluziunea că ar putea plăti datoria, fără a putea vedea gravitatea ei ;

Având în vedere că art. 1249 până la 1254 nu sunt de cât desvoltarea și arătarea excepțiunilor enunțate de art. 1248, deci aceste articole nu pot modifica întru nimic principiul pus în articolul 1248, care face deosebire între înstreinare și ipotecare ; de aceea chiar este generalmente admis că de și art. 1253 vorbește numai de înstreinare, justiția poate însă a autorisa și ipotecarea, aceasta din urmă fiind coprinsă în art. 1248 ;

Considerând că, în specie, nu este vorba că art. 1252, care permite soților a stipula înstreinarea, și-ar opri de

a stipula și ipotecarea, căci după cum s'a dis mai sus, în art. 1248 trebuie căutat ce drepturi au soții, și acest articol le permite și ipotecarea ci dacă ei stipulând numai înstrăinarea, aceasta ar cuprinde implicit și ipotecarea ; Considerând că în materie dotală totul trebuie interpretat în mod strict, căci alt-fel principiul inalienabilității la care se vede că a ținut așa de mult legiuitorul n'ar fi atins ; deci dacă soții au stipulat în contractul lor de căsătorie numai înstrăinarea, fără să vorbească nimica de ipotecare, ceea-ce ar fi fost liberă să facă în baza art. 1248 Codul civil, nu mai rămâne îndoială că ei nu vor putea usa de acest din urmă drept, această interpretare fiind conformă chiar și cu intențiunea părților contractante.

Pentru aceste motive, suntem de părere a se respinge apelul.

(ss) G. Tanoviceanu, D. G. Tăslăuanu.

Observație. — La Romani, inalienabilitatea fondului dotal era de esența regimului dotal și de ordine publică; în cât părțile nu puteau prin convenția lor să deroga de la dânsa: *Reipublicæ interest mulieres dotes salvas habere, propter quas nubere possunt*» (1).

Aceeași soluție era admisă și în Codul Calimach: «Este oprită se face alcătuirii căsătorești într'acest chip, ȳice art. 1610 lit. d din acest Cod, ca să aibă voe a înstrăina lucrurile nemișcătoare a zestrei».

S'a decis însă atât de Curtea de casație cât și de tribunalul de Prahova că, sub Codul Caragea, fondul dotal era alienabil, de câte ori părțile permisesă înstrăinarea lui prin o anume clausă, și aceasta pentru motivul că, în acest Cod, nici-un text de lege n'ar fi oprind clausa de înstrăinare (2). Această soluție este, după părerea noastră inadmisibilă, fiind-că pentru ca imobilul dotal să poată fi înstrăinat în virtutea unei clause convenționale, nu este destul ca legea să nu oprească asemenea clausă, ci trebuie ca s'o prevadă anume. Or, ea nefiind prevădută de Codul Caragea, neapărat că, sub această legislațiune, trebuia să se aplice principiile romane, după care am vădut că soții nu erau liberi de a permite înstrăinarea.

Astă-ȳi, inalienabilitatea nu este de esența regimului dotal, ci numai de natura lui (3); ea nu interesează ordinea publică, de vreme-ce soții pot s'o înlătore prin convenția lor (art. 1252). Rămâne însă bine înțeles că nici-o clausă din contractul matrimonial n'ar putea conferi femeii dreptul de a înstrăina imobilele sale dotale, fără autorizarea bărbatului său a justiției (art. 199, 1224, 1285)(4).

(1) L. 2, Dig., De jure dotium, 23, 3. Veđi și L. 1, Dig., Solutio matrimonio, 24, 3, unde se ȳice: «Dotium causa semper et ubique præcipua est: nam et publice interest. dotes mulieribus conservari. cum dotatas esse feminas ad ubolem procreandam replendam que liberis civitatem maximè sit necessarium».

(2) Veđi Bulet. Cas S-a I, 1892, p. 868, și Dreptul din 1899, No. 55.

(3) Cpr. Trib. Suceava, Dreptul din 1886, No. 18.

(4) Cpr. Baudry, Le Courtois et Surville, Contrat de mariage, III, 1741, ab initio (ed. a 2-a).

Soții pot deci stipula astă-ȳi atât alienabilitatea, schimbul (art. 1254), cât și ipotecarea fondului dotal, de și art. 1252 nu vorbește despre ipotecă. Această clausă este generalmente admisă, în baza libertății convențiilor matrimoniale (art. 1224). (Argument și din art. 16, § ultim C. com., după care imobilul dotal al femeii comerciante nu poate fi înstrăinat sau ipotecat, de cât după formele prevădute de Codul civil) (5).

Pentru aceasta trebuie însă o clausă expresă în contractul matrimonial, de și nici-un termen sacramental nu este cerut în această privință (6). Înstrăinarea, odată permisă, soții nu au nevoie de a recurge la formele vinđării judiciare (7).

De câte-ori femeia a usat de facultatea ce-i dă legea, și ea poate usa de această facultate, chiar când este minoră, dacă este asistată la întocmirea contractului matrimonial de persoanele în drept (art. 1231) (8) clausa prin care se permite înstrăinarea fondului dotal, fiind o derogare de la principiul general, care este inalienabilitatea, este de strictă interpretare (9).

În baza acestor principii incontestabile, minoritatea Curței din Galați decide cu drept cuvânt că clausa prin care se permite înstrăinarea fondului dotal, nu atrage în genere facultatea de a-l ipoteca. Aici nu se aplică, în adevăr, adagiul cunoscut: *Quit peut le plus peut le moins* (10), pentru-că ipoteca este mai periculoasă de cât înstrăinarea directă și soții, în momentul contractării împrumutului, nu-și dau bine sama de pe-

(5) Veđi în acest sens: Répert. Sirey, Dot, 1382 urm. Pand. fr., Mariage, II, 9664 urm. Guillaouard, Contrat de mariage, IV, 1942. Rodière et Pont, Idem, III, 1779. P. Pont Privil. et hypoth., I, 352. Troplong, Contrat de mariage, IV, 3364. Colmet de Santerre, VI, 229 bis VI. Marcadé, VI, art. 1556, No. IV și 1557, No I. Planiol, III, 1546. T. Hue, IX, 462. Aubry et Rau, V, § 537, p. 574. text și nota 59. Baudry et Surville, op. cit., III, 1743. Jouitou, Régime dotal, I, 285. Seriziat, Idem, 139, p. 171, 172. Cas. fr. Sirey, 91. 1. 247. D. P. 92. 1. 29. Pand. Périod. 92. 1. 241. — Contrà: Cas. fr. Sirey, 37. 1. 800. Bellot des Minières. Régime dotal et Communauté d'acquêts, II, 1312, p. 360 urm. (ed. din 1853).

(6) Cpr. Odier, Contrat de mariage, III, 1264. Jouitou, op. cit., I, 283.

(7) Jouitou, I, 284. Pand. fr., Mariage, II, 9739.

(8) Cpr. C. București, Dreptul din 1881, No. 78. Cas fr. Sirey, 47. 1. 241. Pand. Chron., t. III (anii 1845—1859), 1. p. 63. Pand. fr., Mariage, 9661. Benech, De l'emploi et du remploi de la dot sous le régime dotal, 83, p. 188 urm (ed. din 1847). Michaux, Contrat de mariage, 1570, 1571.

(9) Cpr. Planiol, III, 1547. T. Hue, IX, 462. p. 549. Guillaouard, IV, 1942. Laurent, XXIII, 517. Colmet de Santerre, VI, 229 bis VI. Baudry et Surville, III, 1742, p. 460 și 1751. Rodière et Pont, III, 1780. Répert. Sirey, Dot. 1391 urm. și toți autorii. Cas fr. Sirey, 89. 1. 88. Pand. Périod. 89. 1. 88. D. P. 90. 1. 55.

(10) «Non debet cui plus licet quod minus est non licere», după cum se exprimă L. 21, Dig., De diversis regulis juris antiqui, 50, 17.

ricolele ei. Iată pentru ce nu putem admite soluția dată de majoritatea Curței din Galați, deși ea a fost consacrată la noi prin mai multe hotărâri judecătorești ⁽¹¹⁾. **D. Alexandresco.**

TRIBUNALUL JUDEȚULUI MEHEDINȚI, Sect. I

Audiența de la 11 Septembrie 1902

Președenția D-lui I. CRASSAN, Judecător de ședință

Nicolae Avramovici. P. și Ion N. Avramovici cu Gh. G. Cârjeu
Sentința civilă No. 218

Locațiune. — Contract de arendare. — Cerere de resiliere. — Asistarea arendașului vechiu ca martor de identitate la autentificarea noului contract de arendare. — Dacă acest fapt constituie din partea vechiului arendaș o renunțare la contractul său de arendare. — Condițiune suspensivă. — Consimțire din partea arendașului la resiliere cu oare-cari condițiuni. — Dacă contractul se poate resilia fără îndeplinirea acestor condițiuni. — Dovada îndeplinirii. — Cine trebuie să o facă. — Nerăspunderea arendeii la termen. — Moartea proprietarului. — Moștenitori. — Dacă pot beneficia de clauza din contract ca arendașul să plătească arenda fără punere în întârziere. — Convenție personală.

1. *Faptul că un arendaș a semnat ca martor pentru constatarea identității părților la autentificarea unui contract prin care proprietarul său arendașă aceeași moșie la o altă persoană, acest fapt, chiar dacă arendașul ar fi cunoscut copriinderea actului ce se autentifică, nu implică în sine renunțarea tacită, pură și simplă, din partea aceluși arendaș, la contractul său de arendare, când se constată că dânsul răspunsese deja o sumă de bani în comptul câștului de când se făcea noua arendare.*

2. *Condițiunea suspensivă, prin deosibire de cea resolutorie, afectează chiar existența obligațiunei, adică o atare obligațiune devine incertă, există pe atâta timp pe cât timp condițiunea se realizează, și nu există dacă condițiunea nu are loc, și dovada împlinirii condițiunei incumbă celui ce reclamă executarea obligațiunei.*

Ast-fel, când într'o acțiune în resilierea unui contract de arendare, proprietarul pretinde că arendașul a consimțit în mod voluntar la resilierea contractului, iar arendașul mărturisește că a consimțit însă cu condițiune de a i se plăti semănăturile făcute de el și acotul din arenda ce a dat pentru câștul de când se cere resilierea, această mărturisire judiciară a sa nu i se poate scinda, și resilierea nu poate fi pronunțată de cât dacă proprietarul dovedește că a îndeplinit aceste condițiuni.

3. *Resilierea unui contract de arendare nu se poate acorda pe motiv că arendașul nu a plătit câșturile la timp când se constată că proprietarul mu-*

rind în timpul arendărei, moștenitorii săi nu au cerut de la arendaș plata arendeii, când plata urma a se face la domiciliul arendașului, prin contract, și acesta nu era ținut a cunoaște nici cine reprezintă drepturile proprietarului nici căli moștenitori sunt, și din acest punct de vedere clauza din contractul de arendare impusă arendașului de a plăti arenda la termenele stipulate fără a mai fi nevoie de punere în întârziere, încetează a moartea persoanei în favoarea căreia era stipulată, căci aceasta poate fi o convenție personală ce nu trece la eredi, și aceasta depinde de intenția părților, prin urmare de aprecierea judecătorului.

Tribunalul,

În urma deliberațiunilor ținute a pronunțat următoarea sentință care s'a redactat, de d-l judecător de ședință I. Crassan;

Având în vedere acțiunea intentată de Nicolae Avramovici, tutore, P. N. Avramovici și Ion N. Avramovici, cu petițiunea reg. la No. 13653/902 contra d-lui Gh. G. Cârjeu din Severin, pentru resilierea contractului de arendare, a moșiei Bâzgărei din jud. Romanați, cum și cererea de intervenție făcută de Al. Rădulescu cu petiția reg. la No. 13636/902 și admisă în principiu în ședința de la 3 Februarile curent;

Având în vedere, motivele invocate de d-nii avocați St. Frumuseanu și D. Șuculescu, din partea reclamanților, și d-l Aristide Anastasiu din partea intervenientului pentru susținerea cererei de resiliere, cum și mijloacele de apărare formate de d-l avocat Gr. Constantinescu din partea pârâtului;

Având în vedere, că reclamanții cer resilierea contractului de arendare pe două motive:

1. Că pârâtul G. G. Cârjeu în mod voluntar a consimțit la resilierea contractului, în baza cărui consimțământ s'a și făcut rearendarea moșiei către d-l Al. Rădulescu intervenientele, că această rearendare conform învoirii avute cu pârâtul urma se înceapă la 23 Aprilie 1902 de și pârâtul nu a părăsit moșia până astăzi;

2. Că pârâtul nu a plătit la timp câșturile arendeii și conform clauzei din contract, în asemenea cas resilierea are loc de drept fără punere în întârziere din partea proprietarului;

Având în vedere, că pârâtul prin d-l avocat Gr. Constantinescu, de care a fost asistat, în apărarea făcută susține: că, în adevăr, a convenit cu reclamanții a renunța la contractul de arendare pentru restul de timp ce mai avea, de la 23 Aprilie 1902, dar aceasta numai în cazul, când i se va plăti cheltuelile semănăturilor făcute, și suma de lei 1000, ce a plătit proprietarilor în comptul arenzei câștului sf. Gheorghe 1902 până la sf. Dumitru 1902, că această despăgubire ne făcându-se nici de proprietarul moșiei nici de intervenientul noul arendaș, nu a putut preda moșia al cărui termen de arenda, nu expira de cât la 23 Aprilie 1903; că în ceea ce privește cel de al 2-lea motiv de resiliere invocat de reclamanți că nu ar fi plătit câșturile arendeii la termen, nici acest motiv zice d-nu apărător nu este fondat, de oare-ce din contractul de arendare și din chitanța cu data 1 Iunie 1902, se dovedește că dânsul a achitat câștul de la 23 Aprilie 1902 până la 26 Octombrie 1902, iar dacă nu 'l-a achitat integral la termenul stipulat, cauza este că a încetat din viață vechiul proprietar al moșiei, mama reclamanților și reclamanții, trebuia să facă cerere pentru achitare, de oare-ce conform art. 1104 Cod civil, plata se face la domiciliul debitorului, că prin urmare motivele invocate pentru resiliere fiind ne fondate, cere respingerea atât a acțiunei reclamanților cât și cererea de intervențiune;

Având în vedere că partea reclamantă în dovedirea motivelor invocate alegă, că din faptul că pârâtul a iscălit ca martor pentru identitatea părților în contractul de arendare intervenit între Nicolae Avramovici

(11) Veđi în sensul nostru: Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1879, No. 47. C. Caen și Cas fr. Sirey, 76. 2. 291. Sirey, 92. 1. 251. Répert. Sirey, *Dot.*, 1392. Pand. fr., *Mariage*, 9670 urm. Baudry, III, 388. Baudry et Surville, III, 1743. Michaux, *op. cit.*, 1565. Mourlon, III, 377. Jouitou, I, 285. Laurent, XXIII, 517. Guillouard, IV, 1403. Arniz, III, 901. Thiry, III, 518. Rodière et Pont, III, 1781. Colmet de Santerre, VI, 229 bis VI. Marcadé, VI art. 1557, No. 1. Planiol, III, 1547. T. Hue, IX, 462. Aubry et Rau, V, § 537, p. 575. — Contra (în sensul decis de majoritatea Curței din Galați): C. București și Cas. rom. *Dreptul* din 1879, No. 20; *Dreptul* din 1890, No. 47 și Bulet. s-a I, 1890, p. 752. Trib. Vlașca, *Curierul Judiciar* din 1902, No. 74 Troplong, *op. cit.*, IV, 3363 urm. Odier, III, 1268, 1269. Seriziat, *Régime dotal*, 140, p. 179 urm. Grenier, *Hypothèques*, I, 33. Bellot des Minières, *op. cit.*, II, 1306, p. 356

cu intimatul Al. Rădulescu, prin aceasta implicit, a renunțat la contractul său de arendare, referindu-se și la mărturisirea părâtului făcută în instanță;

Având în vedere, că părâtul declară, că a convenit a rezilia contractul său de arendare sub condițiunea suspensivă, de a i se plăti costul semănăturilor, și suma de lei 1000 ce a plătit locatarilor în contul câștului trimestrului sf. Gheorghe 1902;

Având în vedere că părâtul G. G. Cârjeu, iscăbind la tribunal ca martor pentru constatarea identității părților contractante cu ocaziunea autentificării contractului de arendare intervenit între reclamanții cu intervenientul Al. Rădulescu, acest fapt chiar dacă părâtul ar fi cunoscut copriinderea actului ce se autentifica, încă nu implică în sine renunțarea tacită, pură și simplă, la contractul său de arendare, când se constată, că densus răspunsese deja o sumă de bani, în comptul câștului arendeii pe semestru sf. Gheorghe.—sf. Dumitru 1902;

Având în vedere că este stabilit, în doctrină cât și în jurisprudență că, condițiunea suspensivă, prin deosebire de cea resolutorie, afectează chiar existența obligațiunei, (Laurent, vol. 17, No. 32, Baudry, vol. II No. 929) adică o atare obligațiune devine incertă, există pe atata timp pe cât timp condițiunea se realizează și nu există, dacă condițiunea nu are loc, că prin urmare întru cât nu se dovedește de reclamanți că condițiunea suspensivă pusă de părât a consinți la resilierea contractului său, s'a împlinit, cererea rămâne ne fondată;

Având în vedere că dovada împlinirii condițiunei, incumbă reclamanților, și întru cât în dovedirea primului motiv de resiliere, s'a referit la mărturisirea părâtului, care a declarat că a convenit la resiliere sub condițiunea suspensivă, de a i se plăti costul semănăturilor în sumă de lei 1000; condițiune ce rezultă din însuși contractul său de arendare unde se vede că răspunsese în comptul câștului arendeii pe simestru sf. Gheorghe 1902 suma de lei 1000, și nu se stabilește și nici se poate presupune că părâtul renunțând la contractul său de arendare să fi renunțat și la suma de 1000 lei, ce răspunsese anticipat proprietarilor moșiei, or a scinda mărturisirea părâtului în speță, este a stabili în contra sa o obligațiune care, în realitate nu există, de oare-ce după cum am spus, condițiunea suspensivă face parte integrantă din ea, nu se poate desface de obligațiune, de oare-ce obligațiunea există numai pe cât timp condițiunea se realizează, că prin urmare dacă în speță, condițiunea sub care s'a convenit resilierea contractului nu s'a realizat, nici obligațiunea nu are existența, deci primul motiv de resiliere ne fiind dovedit se respinge;

Având în vedere, că în ce privește cel de al doilea motiv, că părâtul nu a plătit la timp câșturile arendeii, se constată din contractul de arendare, din chitanța lui Ion Avramovici cu data 1 Iunie 1902 și din recipisele Administrațiunei financiare a județului Romanați No. 5504 și 1766/902 că câștiul arendeii pe simestru de la 23 Aprilie 1902 și până la 26 Octombrie 1902 este achitat. Că este adevărat că, suma nu a fost toată achitată la termenul stipulat în contract, însă se stabilește că reclamanții nu au făcut cerere părâtului pentru plata sumelor datorite, conform art. 1104 și 1179 Cod. civil, plata urmând a se face la domiciliul debitorului, că o atare cerere era cu atât mai obligatorie pentru reclamanți, cu cât densusi reprezintă drepturile mamei lor care arendase moșia, și încetând din viață în timpul arendărei, părâtul ca arendaș nu era ținut a cunoaște nici cine reprezintă drepturile proprietarului său, nici câți sunt acești descendenți, și sub acest punct de vedere clausa din contractul de arendare impusă părâtului, de a plăti arenda la termenele stipulate, fără a mai fi nevoe de punere în întârziere, încetează cu moartea persoanei în favoarea căreia era stipulat, este convenție personală care nu trece la erezi; că afară de aceasta, doctrina și jurisprudența a stabilit, că condițiunile sunt personale, ori de câte ori din cauza naturei lor, nu pot să fie executate față de moștenitori, ca cum ar fi fost executate față de autorul

lor; — așa că chestiunea de a ști, dacă o condițiune este personală, depinde de intențiunea părților contractante, și prin urmare de aprecierea judecătorului (Laurent, vol. 16, No. 8) prin urmare, în speța ce ne preocupă, nu se poate admite că părâtul Gheorghe G. Cârjeu, a stabilit clausa din contractul de arendare în favoarea descendenților locatarului, că arenda va fi achitată fără a fi cerută de aceștia, când adesea acești descendenți nici nu se cunosc de unii locatari, câți sunt și unde locuesc; pentru a merge la fie-care să achite partea sa de arenda, deci ast-fel fiind reclamanții, nu pot invoca în favoarea lor, această clausă stabilită de autoarea lor în favoarea ei, și întru cât astăzi se constată că arenda este achitată de părât pe trimestru de la 23 Aprilie la 26 Octombrie 1902 și acest motiv de resiliere rămâne ne fondat;

Având în vedere că reclamanții, având arendată moșia Murgășiu din hotarul Băzgărei, părâtului Gh. G. Cârjeu, până la 23 Aprilie 1903, nu putea să mai rearendeze și d-lui Al. Rădulescu, intervenientele această moșie cu începere de la 23 Aprilie 1902, până ce mai întâi nu obținea, fie în mod voluntar, fie pe cale de judecată resilierea primului contract de arendare, că contractul de locațiune stabilește raporturi de drepturi și obligațiuni personale, intervenția făcută de d-l Al. Rădulescu se găsește ne fondată, întru cât între d-sa și părâtul Gh. G. Cârjeu nu există nici un raport juridic în procesul de față;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(ss) I. Grassan, Ar. Marinescu.

p. grefier (s) C. Mihăilescu.

Resumat de jurisprudență străină

CURTEA DE APEL DIN AIX

Audiența de la 19/6 Martie

Testament olograf.—Dată necompletă.—Nulitate.

Este nul, ca nesuficient datat, un testament în care nu figurează drept dată de cât mențiunea următoare: «Făcut la Marsilia, în Octombrie 1898».

Testamentul olograf trebuie, pentru a fi valabil, să fie datat. Or, mențiunea datei trebuie să cuprindă indicarea suficientă a zilei, a luni și a anului când s'a făcut actul.

Este în virtutea acestui principiu că Curtea din Aix cu drept cuvânt a anulat un testament supus apreciațiunei sale. Dar o dată necompletă poate fi considerată ca suficientă atunci când vișin ce'l presintă este rezultatul unei simple nebăgări de seamă din partea testatorului, și că există în însuși testamentul elemente ce permite a o completa și de a o fixa cu precisiune. Ast-fel prin sentința din 22/10 Noembrie 1892 (*Rev. Not. 9070*), Curtea din Nimes a validat un testament datat din «două spre zece lunie una mie opt sute patru zeci și șapte» pentru motivul că era ușor de relictat această dată incompletă, rezultând din o simplă nebăgare de seamă a testatorului, prin filigrama hârtiei timbrate și mai cu seamă prin imposibilitatea de a da testamentului, în virtutea a însuși actului testamentar, o altă dată de cât cea de la 1887. O hotărîre a Curței de cașție din 28/16 Maiu 1894 (*Rev. Not. 9185*) recunoaște că omisiunea involuntară datei unui testament, n'aduce în mod necesar nulitatea testamentului, când omisiunea este susceptibilă de a fi reparată cu ajutorul elementelor conținute în însuși testamentul (V. în acelaș sens: Nimes, 4/22 Maiu 1898 și Cas. 9/28 Ianuarie 1900 (*Rev. Not. 10563*)).

(Revue du Notariat et de l'Enregistrement. Paris-Maiu 1903. 27).